

Rijksoverheid als eerste aan zet

Wie heeft de belangrijkste taak bij het bereiken van de nieuwe Global Goals, de Sustainable Development Goals van de VN? Volgens de MVO Experts is dat bijna altijd de overheid, meestal het Rijk, soms de gemeenten, eigenlijk nooit de ngo's. Het bedrijfsleven is op één doel de eerstverantwoordelijke: duurzame consumptie en productiemethoden. MVO Experts zelf willen het liefste in actie komen om de klimaatverandering te bestrijden.

Eind september 2015 kwamen meer dan 150 wereldleiders naar New York om de nieuwe ontwikkelingsagenda over armoede, ongelijkheid en klimaatverandering te bespreken. Dit resulteerde in een nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030, met 17 Sustainable Development Goals (SDG's), ook wel 'The Global Goals' genoemd. De SDG's zijn de opvolgers van de zogenaamde 'Millenniumdoelstellingen', die eind 2015 afliepen. De plannen van de nieuwe Agenda 2030 zijn groots. Hoewel deze goals niet wettelijk bindend zijn, moeten alle lidstaten van de VN zorgen voor vertaling van de SDG's in nationaal beleid. Elk land op aarde is daarmee een 'ontwikkelingsland' geworden, de 'ver van mijn bed show' is voorbij. Maar kunnen nationale overheden die taak aan? Het 'cockpitisme' waarmee nationale overheden wereldproblemen top-down adresseren is een illusie gebleken. Ervaring leert dat we beter kunnen aansluiten bij de huidige trend van onze 'participatiemaatschappij'. Participatie is nodig bij het vaststellen van de ambities, maar ook bij de implementatie en de monitoring van nationale doelstellingen. De overheden moeten bij de nationale vertaling van de SDG's niet bepalend zijn maar andere partijen mobiliseren, zoals regionale of lokale overheden, bedrijven, burgers, ngo's en steden. Het Impact Centre Erasmus heeft dit uitgangspunt voorgelegd aan de MVO-professionals van het MVO Expertpanel. Wie is leidend in dit proces?

Het MVO Expertpanel ziet tóch een overduidelijke rol voor de nationale overheid in het bereiken van de SDG's. De Rijksoverheid moet de taak van koploper op zich nemen, vindt

meer dan 90 procent van de geënquêteerden. Driekwart vindt dat het bedrijfsleven de hand schoen moet oppakken. Dan volgen de ngo's met circa 60 procent. Gemeenten en burgers worden ieder voor ruim de helft van de professionals gezien als belangrijke initiatiefnemers. Provincies vormen met circa 40 procent van de stemmen de laatste organisatie die in actie moet komen.

Volgens het MVO Expertpanel moeten voor het inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van steden (SDG 11), juist de gemeenten het voortouw nemen en niet de nationale overheid. Slechts voor één SDG wordt het bedrijfsleven als belangrijkste initiatiefnemer gezien: duurzame consumptie en productiemethoden (SDG 12). Deze resultaten uit het MVO panel geven aan dat de experts vinden dat na de Rijksoverheid het bedrijfsleven de grootste rol te vervullen heeft in het bereiken van de SDG's. De resultaten van het MVO Expertpanel zijn in lijn met het standpunt van zowel de World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) als PriceWaterhouseCoopers (PWC). Ook zij zien een grote rol voor het bedrijfsleven in het bereiken van de SDG's. Zij benadrukken dat business en strategieën hand in hand kunnen gaan met de prioriteiten die in de doelstellingen staan vermeld. Reden temeer om nader te onderzoeken op welke thema's, het initiatief van het bedrijfsleven wordt verwacht. Wanneer we kijken naar de drie hoofdthema's van de SDG's, 'natuurlijke omgeving', 'welzijn' en 'infrastructuur', blijkt dat gemiddeld genomen de MVO Experts de grootste rol voor het bedrijfsleven zien in de targets die gerelateerd zijn aan de natuurlijke omgeving. Dit betreft

klimaatverandering, duurzaam gebruik van de oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen, beheer bossen, bestrijden van woestijnvorming en verarming van de bodem /biodiversiteit. Het laten aansluiten van de bedrijfsstrategie bij de mondiale ontwikkelingsproblematiek wordt ook wel 'inclusieve business' genoemd. Inclusieve business is relevant voor bedrijven, omdat zij niet optimaal succes kunnen boeken in samenlevingen die niet stabiel zijn.

Of inclusieve business ook daadwerkelijk het concurrentievermogen verhoogt, wordt als enige van de acht kansen niet met een overtuigende meerderheid van stemmen onderschreven. De vertaling van SDG's in het bedrijfsbeleid moet uiteraard wel bij de core business en de bedrijfsactiviteiten passen. In dit kader is het MVO Expertpanel gevraagd welke SDG's hun organisatie zouden willen vertalen naar beleid. Hieruit blijkt dat de meeste organisaties beleid ten aanzien van klimaatverandering, inclusieve en duurzame economische groei en het stimuleren van duurzame consumptie en productiemethodes zouden willen opstellen. Al uit een eerdere enquête over de plastic footprint bleek er minder animo te bestaan voor interventies ten gunste van duurzaam gebruik van oceanen, of voor duurzaam beheer van bossen. Inclusieve business gaat echter niet alleen gepaard met kansen voor bedrijven zelf, het biedt ook mogelijkheden voor investeerders. Deze hebben door de concrete doelstellingen meer in handen om bedrijven te beoordelen en kunnen hierdoor bewuster investeringsbeslissingen nemen die aansluiten bij hun (maatschappelijke) prioriteiten en visie.

Naast de kansen zijn er zijn echter ook barrières en uitdagingen waar het bedrijfsleven zich

Slechts voor één SDG zien MVO Experts het bedrijfsleven als belangrijkste initiatiefnemer: het bereiken van duurzame consumptie- en productiemethoden.

voor gesteld ziet bij het vertalen van de doelstellingen naar de eigen bedrijfsvoering. Deze bemoedigen in de praktijk de ontwikkeling van inclusieve business. De grootste barrières zijn volgens het MVO Expertpanel:

+ Het beleid en regelgeving in ontwikkelingslanden.

- + De winstoptimalisatie en het rendement denken.
- + De kostprijs gedrevenheid van de organisaties.

De grootste 'uitdaging' zien de MVO Experts vooral in de kennis en het bewustzijn van de consument. Voor het bedrijfsleven zijn er

ook interne uitdagingen. Denk daarbij aan:

- + Duidelijkheid over het belang en nut van een inclusief businessmodel.
- + Betrokkenheid van het management.
- + De capaciteit in de organisatie om inclusieve modellen te implementeren.

Welke partijen spelen een rol in het behalen van de SDG's?

	Bedrijfsleven	Rijksoverheid	Provincies	Gemeenten	Ngo's	Burgers
WELZIJN						
SDG 1 Beëindig armoede in al zijn vormen overall	74%	94%	23%	50%	69%	49%
SDG 3 Verzeker een gezond leven en bevorder welzijn voor iedereen op elke leeftijd	69%	89%	31%	66%	49%	71%
SDG 4 Verzeker inclusief kwaliteitsonderwijs voor allen en bevorder levenslang leren (inclusief = toegankelijk voor allen: gelijke toegang voor meisjes, minderheidsgroepen, armen...)	55%	98%	24%	55%	49%	43%
SDG 5 Bereik gendergelijkheid en geef meer macht aan vrouwen en meisjes	80%	91%	36%	49%	65%	65%
SDG 10 Verminder ongelijkheid binnen en tussen landen	44%	96%	19%	23%	55%	25%
SDG 16 Bevorder rechtvaardige, vreedzame en inclusieve maatschappijen	60%	97%	46%	56%	67%	66%
Gemiddelde	64%	94%	30%	50%	59%	53%
INFRASTRUCTUUR						
SDG 2 Beëindig honger, bereik voedselveiligheid, verbeterde voeding en bevorder duurzame landbouw	89%	93%	33%	38%	74%	44%
SDG 6 Verzeker toegang tot water en sanitair voor iedereen	58%	92%	43%	51%	67%	25%
SDG 7 Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen	85%	93%	52%	60%	44%	33%
SDG 8 Bevorder inclusieve en duurzame economische groei, tewerkstelling en degelijk werk voor iedereen	90%	92%	33%	47%	44%	31%
SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder duurzame industrialisering en stimuleer innovatie	76%	97%	57%	51%	31%	18%
SDG 11 Maak steden inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam	47%	83%	58%	86%	31%	60%
SDG 12 Verzeker duurzame consumptie en productiemethodes	98%	81%	16%	23%	60%	59%
Gemiddelde	78%	90%	42%	51%	50%	39%
NATURAL ENVIRONMENT						
SDG 13 Neem dringend actie om de klimaatverandering en zijn impact te bestrijden	94%	97%	52%	63%	69%	74%
SDG 14 Bewaar en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen	92%	96%	19%	19%	77%	50%
SDG 15 Beheer de bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop de verarming van de bodem en keer ze om, stop het verlies van de biodiversiteit	92%	94%	40%	36%	76%	53%
Gemiddelde	93%	96%	37%	39%	74%	59%
OVERKOPELENDE SDG						
SDG 17 Revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling	85%	93%	28%	34%	78%	46%
Totaal gemiddelde van de alle SDG's	76%	93%	36%	47%	59%	48%

Inclusieve business gaat gepaard met diverse kansen voor het bedrijfsleven. We hebben het MVO Expertpanel gevraagd in hoeverre zij de kansen van inclusieve business herkennen. Hierbij hebben we acht kansen van inclusieve business zoals WBCSD die schetst, getoetst onder onze experts. Hieruit blijkt dat het ook volgens de meerderheid van het MVO Expertpanel diverse kansen voor het bedrijfsleven biedt.

- + Het zorgt voor meer congruentie van de belangen van private partners en het ontwikkelingsbeleid.
- + Het leidt tot meer maatschappelijke impact.
- + Het leidt tot meer economische impact.
- + Het biedt de mogelijkheid tot sociale innovatie.
- + Het helpt een organisatie groeien.
- + Het is een goede *supply chain* strategie.
- + Het verhoogt de marktwaarde van de organisatie.

Waar willen MVO Experts zelf mee aan de slag?

De praktijk leert dat MVO-afdelingen en functionarissen steeds meer behoefte hebben aan focus. In dit kader is het noodzakelijk keuzes te maken. De MVO Professionals kozen de volgende top 5.

- 1 **Klimaatactie (SDG 13)** 39%
- 2 **Eerlijk werk en economische groei (SDG 8)** 32%
- 3 **Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12)** 28%
- 4 **Goede gezondheid en welzijn (SDG 3)** 26%
- 5 **Betaalbare en duurzame energie (SDG 7)** 20%

➤ **Ook de mate waarin** het Nederlandse bedrijfsleven zich richt op sociale innovatie wordt als een 'uitdaging' betiteld. Hierbij speelt ook de beperkte kennis over het rendement van sociale innovatie ten opzichte van technologische innovatie een rol. Gerelateerd aan partnerschappen betogen de MVO Experts dat vooral de diverse (eigen) belangen van de partners moeilijk te verenigen zijn waardoor de successen van partnerschappen gering zijn. Andere dilemma's die een goede vertaling van de SDG's naar bedrijfsbeleid beperken, zijn volgens het MVO Expertpanel het korte termijn denken binnen organisaties. Ook kan volgens hen het middelmanagement dat zich 'schuldig maakt' aan *window dressing*, of het feit dat sommige organisaties een gebrek aan een daadwerkelijke visie hebben, de implementatie van inclusieve business in de weg staan. Het MVO Expertpanel benadrukt dat de uitdagingen en barrières ook kunnen worden verlicht door meer voorlichting, beter beleid en regelgeving vanuit de Rijksoverheid.

Zoals de resultaten en de rapporten van WBCSD en PWC aangeven, is de maatschappij zich bewust van de kansen én de barrières die de vertaling van SDG's in bedrijfsbeleid met zich meebrengen. Echter, inzicht in de oplossingen voor deze barrières en uitdagingen is gelimiteerd. Het bedrijfsleven kan zelf een aantal oplossingen bieden. Voorbeelden zijn innovatie in product-design, distributie of financiering of sociale innovatie. Verder is in het bedrijfsleven verandering in de manier van denken en verandering in leiderschap nodig om een gedragsverandering te kunnen bewerkstelligen. Ook kunnen bedrijven meer impactmetingen van de organisatie op milieu- en sociale issues uitvoeren. Uit navraag onder de MVO Professionals blijkt dat, gemiddeld genomen over alle bovengenoemde oplossingen, ruim 50 procent van hen verwacht dat bedrijven bereid zijn om deze oplossingen uit te voeren. Met een uitschieter naar bereidheid om te innoveren in distributie (76 procent) en in product-design (70 procent) lijkt dit een mooi resultaat. De experts van het panel tonen

vertrouwen in de positieve houding van het bedrijfsleven om bij te dragen aan oplossingen, mits de ratio achter de SDG's voor het bedrijfsleven maar helder is. Daarentegen verwacht toch nog circa een-derde van de MVO Experts dat het bedrijfsleven (helemaal) niet bereidwillig is om leiderschap te tonen. Ook verwacht 27 procent van hen dat het bedrijfsleven (helemaal) niet bereid is tot gedragsverandering om bij te dragen aan de SDG's.

Zoals aan het aan begin werd betoogd, is het MVO Expertpanel van mening dat de Rijksoverheid veelal primair verantwoordelijk is voor de implementatie van de SDG's. Zo vindt 90 procent van de experts goed bestuur een belangrijke tot zeer belangrijke voorwaarde in het vinden van oplossingen voor de barrières van SDG's. Met goed bestuur kan gedacht worden aan transparantie over richtlijnen en wet- en regelgeving, aan heldere en korte procedures en aan concrete Europese afstemming. Maar liefst 80 procent van de experts ziet juridische randvoorwaarden als belangrijke voorwaarde in het vinden van oplossingen. Hierbij kan gedacht worden aan passende rechtsvormen voor samenwerkingsvormen en een eenduidige Europese wet- en regelgeving. In iets mindere mate worden institutionele randvoorwaarden (68 procent) en publiek-private partnerschappen (73 procent) als (zeer) belangrijke voorwaarde gezien in het adresseren van de barrières voor SDG's. Bij institutionele randvoorwaarden kan gedacht worden aan de allocatie van onderzoeksgelden voor onderzoek naar effecten van inclusieve business voor het bedrijfsleven. Publiek-private partnerschappen geven tot slot inzicht in de business case van de partners. Andere oplossingen die door het MVO-panel worden aangedragen zijn cross-sectorale samenwerking, media-aandacht en het toespitsen van beloningsmodellen op de SDG's.

Samengevat kunnen we stellen dat de betrokkenheid van het bedrijfsleven duidelijk is. Het MVO Expertpanel ziet vele kansen wanneer het bedrijfsleven de SDG's gaat

vertalen in beleid. Het kan een strategische benadering zijn waarvan zowel de maatschappij als het bedrijfsleven kan profiteren. Maar voordat de rol van het bedrijfsleven optimaal kan worden benut, moeten er nog stappen worden genomen. De samenwerking van alle partijen in de maatschappij voor het behalen van de SDG's vergt een actieve overheid. Bedrijven zijn gebaat bij welvarende samenlevingen en de SDG's dragen daaraan bij. Daarnaast helpen SDG's bedrijven om concretere invulling aan het begrip maatschappelijke bijdrage of duurzaamheid te geven, maar vooral ook focus aan te brengen, zoals ook uit de resultaten van de enquête onder het MVO Expertpanel blijkt. Het bedrijfsleven kan niet anders dan meer focus aanbrengen om 'stakeholderwaarde' in lijn te brengen met aandeelhouderswaarde. ■

Meedoen aan het MVO Expertpanel?

Het MVO Expertpanel is opgericht door de Erasmus School of Accounting & Assurance/ Erasmus School of Economics en bestaat uit MVO-professionals en besluitvormers uit het bedrijfsleven, de overheid, belangenorganisaties, de not for profit-, ontwikkelings- en goededoelenorganisaties. Deelnemers zijn voornamelijk CEO/algemeen directeur en MVO of CSR-managers van onder meer de AEX/AMX-bedrijven en organisaties uit het professionele netwerk van de betrokkenen. Zij zijn allen actief in besluitvorming en/of advies rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Ook (oud-) docenten en alumni van het Executive Program CSR maken deel uit van het MVO Expertpanel.

Wilt u ook deelnemen aan het MVO Expertpanel? U kunt uw aanvraag voorleggen via een mail: mvo-expertpanel@ese.eur.nl